

Vlaamse iconen

De industriële funk

dEUS bouwde voor de opnames van hun laatste, in april verschenen album een studio in thuisstad Antwerpen. De studio en het futuristisch klinkende eindresultaat kregen de naam 'Vantage Point'. Na vijf studioalbums in bijna vijftien jaar is het hoog tijd voor een gitaarportret van de belangrijkste band van België.

door Ernst-Jan Jonkman

Zanger/gitarist Tom Barman is dEUS, zoveel moge duidelijk zijn. Hij is niet alleen de frontman van de band die verantwoordelijk is voor de emancipatie van de Vlaamse alternatieve rockmuziek in de jaren '90, maar ook filmmaker en bekende Belg - een energieke en artistieke persoonlijkheid. Gitarist Mauro Pawlowski is een grillige, even bescheiden als excentrieke muzikale duizendpoot, die zijn sporen onder meer verdiende met Evil Superstars, Mauro & The

Grooms en Mitsobishy Jacson. Sinds de vorige dEUS-plaat 'Pocket Revolution' - het 'comeback-album' uit 2005 - maakt hij deel uit van de band en is hij dus 'in dienst van' Barman. Toch?

Mauro: "Ik ben tijdens de opnames van 'Pocket Revolution' bij de band gekomen en heb een

deel ervan ingespeeld. Deze keer was er geen derde gitarist bij en heb ik zelf ook dingen aangebracht. En als iets niet goed genoeg was verzorg ik iets anders, een riff of een tussenstukje."

Tom: "Soms kom ik met iets wat al helemaal af is, zoals *Eternal Woman*. Maar er wordt ook veel gejamd bij dEUS, met zijn vijven in de ruimte. Zo zijn *The Architect* en *When She Comes Down* ontstaan, de laatste tijdens een soundcheck in Moskou."

M: "We nemen ook partijen van elkaar over, want als ik vind dat iemand een perfecte melodie heeft bedacht, dan ben ik gelukkig met het herhalen daarvan. Als Klaas (*Janzoons, viool/toetsen*) iets op viool schrijft, bijvoorbeeld, dan vertaal ik dat soms naar de gitaar. Alles is mogelijk, er zijn geen regels."

Tom, wat is de invloed van Mauro geweest op de stijl van dEUS?

"Goh, da's best moeilijk te zeggen. Mauro is

"Ik ben nooit helemaal tevreden met mijn klank, maar te lui om er echt wat aan te doen" Tom Barman

dEUS aan het werk in hun eigen Vantage Point studio

van dEUS

zich in ieder geval zeer bewust van hoe dEUS voor hem was, misschien wel eens té bewust. Ik weet niet of het per ongeluk is of met opzet, maar hij combineert de 'linkshandige die op een rechtshandige gitaar speelt'-stijl van Rudy (*Trouvé, zie kader*) met de lyrische, melodische kant van Craig (*Ward*). Mauro kennende is dat niet onbewust."

M: "Ja, ik kies daar soms wel voor, maar ik kom ook met nummers die zij nooit gemaakt zouden kunnen hebben. Dat is de andere kant."

Hoe heb jij jezelf ontwikkeld als gitarist in je carrière met dEUS, Tom?

"Oh, dat is als een *flatline* op een cardiogram, haha. Ik heb op mijn zeventiende mijn eerste gitaar gekocht en heb in het begin even een fase gehad waarin ik de noten van Jimi Hendrix na probeerde te spelen. Maar al die tabulatuur en zo is niets voor mij, dus ik ben al snel vrij naar het liedjesschrijven toetrokken. Mijn gitaar begeleid mijn zangmelodieën. Ten tijde van 'Pocket Revolution' heb ik even een moment gehad dat de geest van Craig in mij nederdaalde, toen Mauro nog niet in de picture was. Ik ging ineens melodische lijnen bedenken, wat ik nog niet eer-

Wannabes Anton Coene

Tom Barman: "Het klinkt gewoon beter uit Mauro's versterker"

der had gedaan. Daar zijn misschien een of twee goede dingetjes uitgekomen, maar voor de rest bleef het toch vrij vlak hoor. Ik speel vrij weinig op de platen en ik vind dat eigenlijk heel fijn."

Je laat het liever aan de andere gitarist over.

"Ja, en Klaas is absoluut uniek, dus die moet je ook de ruimte geven. Op 'Vantage Point' speel ik nog minder dan op voorgaande platen, op twee nummers zelfs helemaal niet. Op 'Worst Case Scenario' deed ik nog veel overstuurde partijen,

af en toe een aangespoelde solo en nu bijna niets meer, dat is mijn ontwikkeling, haha. Ik ben ook nooit helemaal tevreden met mijn klank, maar te lui om er echt wat aan te doen. Gitaarspelen is zoals wat Neil Young, eh, of Tom Waits ooit zei over muziek: 'Het klinkt altijd beter uit het raam van de burens.' Het klinkt gewoon beter uit Mauro's versterker, zo simpel is het. Zelfs als hij speelt met mijn gitaar, mijn effecten en mijn versterker klinkt hij in mijn oren beter. Dat alles

Mauro Pawlowski maakt sinds 'Pocket Revolution' deel uit van dEUS

Wannabes Anton Coene

gezegd hebbende: af en toe is het natuurlijk heel leuk om een smerige fysieke partij te hebben, waarvan er op het nieuwe album veel staan. Er is voor mij, met al mijn beperkingen, niets fijner dan een goeie vette riff te spelen. Zoals in *Is A Robot of Favourite Game*."

Vantage Point

Julie hebben voor de opnames van het album een studio gebouwd. Wat staat daar aan gitaarapparatuur?

T: "Ik heb zo'n Fender Tweed. Ik ben een echte Fender-jongen, qua gitaar een Strat, maar er is nu een nummer (*Oh Your God*) dat ik op Mauro's Les Paul speel. Dat vind ik echt een

openbaring, maar hij is wel pokke zwaar. Maar goed, ik spring toch niet zo veel rond op het podium. En in *Oh Your God* al helemaal niet, want daarin zing ik haast een halve roman!
Hoe heet die nieuwe versterker van jou ook weer, Mauro?"

M: "Dat is een witte Z (*Dr. Z - red*), die ik in handen kreeg via onze technische crew. Ooit

wijl de rest het nummer al had ingezet. Voilà, we hebben het er in gehouden."

M: "Ja, ik weet nog dat ik vertwijfeld uitriep: 'Ho ho, wacht effe, ik ben nog niet klaar!'"

T: "Mijn tweede favoriete moment is het middenstuk van *Eternal Woman*. We hebben nog zitten zweten om het langer te maken, maar dat heeft tienduizend keer langer geduurd dan het eerste stuk, want we vergaten ook steeds de akkoorden. Het is een gewone akoestische gitaar, gedubbeld met een Baby Taylor en Mauro's Telecaster, wat het heel zomers maakt."

The Architect klinkt als een soort industriële funk, bijna Prince-achtig.

"Ik vind het schandalig dat Lou Reed en JJ Cale in al die gitaarboekjes nooit bij de beste honderd gitaristen staan" Tom Barman

van gehoord? Het is echt een vette versterker. Daarbij gebruik ik meestal een Fender Telecaster en een Big John Hairy Balls fuzz, gebouwd door de Belg Jan Detremmerie."

T: "Ik gebruik voor de akoestische stukken een Taylor. Welke? De duurste! Ik heb geblinddoekt in een winkel tien akoestische gitaren geprobeerd, zonder op de prijs te letten, en voilà: ik koos de duurste. Het is echt een hele mooie, ja zelfs wulpse gitaar. We hebben ook een prachtige vintage orangerode Amerikaanse Fender Jaguar, die af en toe wordt gekaapt door Guy van Nueten (*sessiepienist die o.a. meespeelde op de laatste drie dEUS-albums - red.*). Die heb ik vroeger veel gebruikt."

Barman begint nu echt lol te krijgen in de gitaarpraat: "Ik heb twee favoriete gitaarmomenten op 'Vantage Point', als je me toestaat. De eerste is in *Slow*, waarin een ritmisch lijntje van een enkele noot opduikt. Dat is Mauro die met één hand nog aan z'n effectpedaalje zit te frunniken en met de andere een losse snaar aanslaat, ter-

T: "Jazeker! 'Parade' van Prince is voor mij bijna de blauwdruk geweest voor deze plaat, vanwege de gebalde combinatie van stijlen. *The Architect* en *Slow* zijn ontstaan uit een urenlange jam over een analoge geloopte beat, waaruit we uiteindelijk drie stukken hebben geïsoleerd. Dat is niets nieuws; 'Remain In Light' van de Talking Heads is zo tot stand gekomen."

M: "Op die plaat doet een van mijn favoriete gitaristen mee: Adrian Belew, ook bekend van Zappa en King Crimson."

Hadden jullie door de eigen studio niet de neiging té lang aan het materiaal te werken?

T: "Nee, integendeel: hoe eigener de studio, hoe rapper je werkt. We hebben gerepeteerd tot de studio klaar was en toen alles in acht weken opgenomen en in vier weken gemixt."

M: "De sessies stonden ook onder de bezielen- de leiding van twee zeer bekwame jonge Engelsen: Dave McCracken (*Depeche Mode, Ian Brown*) en Joe Hurst (*Talk Talk*)."

T: "Natuurlijk is niet alles naar 100% tevredenheid, want je weet hoe het gaat, hè? Zoals Tom Waits zei: 'Recording is like taking pictures of ghosts.'" 📷

Gitaardiscografie

Tom Barman heeft met dEUS sinds 1989 een hoop gitaristen versleten, waaronder Stef Kamil Carlens, die overstapte op basgitaar voor de eerste twee dEUS-albums en ep's en zich daarna op Moondog Jr./Zita Swoon concentreerde. Wie speelde op welke albums en wat leerde Barman van hen?

• **Mark Meyers** (geen officiële releases) "Van Mark heb ik veel geleerd. Hij heeft mij over het 'niet kunnen soleren'-complex heen geholpen. Hij speelde heel hard en was erg door Lou Reed beïnvloed. Ik vind het trouwens schandalig dat Lou Reed en JJ Cale in al die gitaarboekjes nooit bij de beste honderd gitaristen staan. Lou Reed is met The Velvet Underground de eerste geweest die de blues heeft opgefucked."

• **Rudy Trouvé** ('Zea' ep - 1993, 'Worst Case Scenario' - 1994, 'My Sister Is My Clock' ep - 1995, 'In A Bar Under The Sea' -

1996) "Rudy cultiveert een soort unieke, primitieve stijl en is herkenbaar in één enkele noot. Ik heb hem ooit zien stomen in de studio, bij de opnames van 'Zea'. Hij speelde vijf minuten fantastisch hard lawaai en daarna zagen we hem niet meer, want de hele ruimte hing vol transpiratie van Rudy en een vol opengedraaide buizenversterker. Een typisch Rudy-moment."

• **Craig Ward** ('In A Bar Under The Sea' - 1996, 'The Ideal Crash' - 1999, 'Pocket Revolution' - 2005) "Zeer lyrisch en melodisch en briljant in kleine frases, waar je niet meer zonder kunt. Ik hoorde laatst *Disappointed In The Sun* van 'In A Bar' terug. Dat is zo'n subtiele partij, maar zo mooi!"

• **Mauro Pawlowski** ('Pocket Revolution' - 2005, 'Vantage Point' - 2008) "Mauro combineert ze dus eigenlijk allemaal, hij is zeer allround."

